

Ochranné pásma vodných zdrojov & plochy povodí pre miesta odberu podzemnej vody určenej na ľudskú spotrebu

[Anna Patschová](#)

Seminár „Ochrana podzemných vôd“
5. december 2024

OCHRANA VODNÝCH ZDROJOV

- Rámec pre ochranu podzemných vôd určuje RSV (2000/60/EHS) a Smernica 2006/118/ES o ochrane podzemnej vody pred znečistením a zhoršením jej kvality.
- Na ochranu vodárenských zdrojov v SR sa uplatňuje v zmysle vodného zákona okrem všeobecnej ochrany vôd aj špeciálna ochrana formou **určenia ochranného pásma vodárenského zdroja** a ochrana vodných zdrojov je daná formou vyhlásenia chránenej vodohospodárskej oblasti (CHVO).
- Podrobnosti o určovaní OPVZ, o opatreniach na ochranu vôd a o technických úpravách v ochranných pásmach VZ ustanovuje vyhláška MŽP SR č. 29/2005 Z. z. Vyhláška v prílohách špecifikuje zásady určovania rozsahu, hraníc a upresňuje spôsob ochrany pre jednotlivé stupne ochranných pásiem VZ pre podzemnú vodu v krasovo-puklinovom prostredí, puklinovom prostredí a medzizrnovom horninovom prostredí, aj pre priamy odber vody z povrchového toku a vodárenskej nádrže).

OCHRANNÉ PÁSMA VODÁRENSKÝCH ZDROJOV

- **Ochranné pásmo sa určuje na ochranu množstva, kvality a zdravotnej bezchybnosti podzemných vôd v časti ich infiltračnej oblasti alebo v celej infiltračnej oblasti podzemných vôd.**
- Z hľadiska kvality - slúžilo najmä na ochranu vody pred mikrobiologickým znečistením a pred znečistením nebezpečnými látkami.
- V prípade podzemných vôd návrh na vymedzenie pre zriadenie ochranného pásma VZ vychádza z odborného hydrogeologického posúdenia a zhodnotenia prírodných pomerov oblasti.
- Z hľadiska zabezpečenia kvality vodárenského zdroja bolo OP stanovené tak, aby sa znečisťujúce látky nedostali do vodárenského zdroja – hygienická ochrana (pôvodne PHO), t.j. dodržanie 50 dňového zdržania podzemnej vody do vodárenského zdroja, čas za ktorý malo dôjsť k degradácii znečisťujúcich látok.
- Ochranné pásmo je vyhlásené Rozhodnutím príslušného úradu štátnej vodnej správy.

OCHRANNÉ PÁSMA VODÁRENSKÝCH ZDROJOV

- Ochranné pásma VZ boli zriaďované v rôznych obdobiach a ich evidencia nie je jednotná.
- Za účelom aktualizácie vymedzenia ochranných pásiem a zjednotenia ich metodického určenia novelou vodného zákona v roku 2023 bolo ustanovené (§ 80g), že subjekty, ktoré majú povolenie na odber vody, a ktorým boli vydané rozhodnutia o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja podľa doterajších predpisov, sú povinné do 31. decembra 2027 požiadať o ich prehodnotenie.
- OP sú dostupné vo vodohospodárskej mape v mierke 1 : 50 000 z roku 1997 a z Atlasu krajiny SR (rok vydania 2002) zverejnenú ako vrstva ochrana vôd a Vodnom pláne SR.

VODÁRENSKÝ ZDROJ - MIESTO ODBERU PITNEJ VODY

- Ak to vyžadujú závažné okolnosti, môže orgán štátnej vodnej správy určiť ochranné pásma aj pre využiteľné vodárenské zdroje a pre vodné zdroje určené na odber pre pitnú vodu s kapacitou nižšou, ako sú definované vodárenské zdroje. Určené ochranné pásma sú súčasne pásmami hygienickej ochrany.
- Rozhodnutím o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja sa určia ich hranice a spôsoby ochrany, najmä zákazy alebo obmedzenia činností, ktoré poškodzujú alebo ohrozujú množstvo a kvalitu vody alebo zdravotnú bezchybnosť vody vodárenského zdroja, ako aj technické úpravy na ochranu vodárenského zdroja a iné opatrenia, ktoré sa majú v ochrannom pásme vykonávať.
- Za preukázané obmedzenie užívania pozemkov v ochranných pásmach vodárenských zdrojov patrí vlastníkovi pozemkov náhrada majetkovej ujmy v primeranom a preukázateľnom rozsahu.

PLOCHY POVODIA – POŽIADAVKA

- **Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/2184** o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu má za cieľ zabezpečiť lepšiu kvalitu pitnej vody a prístup k nej.
- Povinne zavádza úplný prístup k bezpečnosti vody založený na **manažmente rizika v širšom rozsahu** ako doteraz, nakoľko sa vzťahuje na celý dodávateľský reťazec od plochy povodia, cez odber, úpravu, akumuláciu a distribúciu pitnej vody.
- Podrobnosti o vykonávaní manažmentu rizík podľa článku 8 smernice o pitnej vode sú v SR transponované do **vyhlášky MŽP SR č. 326/2023 Z. z. o podrobnostiach manažmentu rizík v súvislosti s plochami povodia pre miesta odberu vody určenej na ľudskú spotrebu.**
- **Súčasťou manažmentu rizík je aj posúdenie rizika a riadenie rizika v súvislosti s plochami povodia pre miesta odberu vody určenej na ľudskú spotrebu.** Definícia pojmu „plochy povodia pre miesta odberu vody určenej na ľudskú spotrebu“ sa v smernici o pitnej vode nenachádza. Je ponechané na členské štáty, aby si definovali plochu povodia pre miesta odberu vody určenej na ľudskú spotrebu tak, že zohľadnia miestne špecifiká a prispôbia ju vzhľadom k spoľahlivému posúdeniu a riadeniu rizík.

PLOCHY POVODIA – LEGISLATÍVA v SR

- V SR definuje plochu povodia Vodný zákon - zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách v § 2 časti a), osobitne pre podzemnú vodu a pre povrchovú vodu.
- Plochou povodia pre miesta odberu vody určenej na ľudskú spotrebu pre povrchovú vodu je územie nad miestom odberu vymedzené hydrologickými charakteristikami.
- Pre podzemnú vodu je **plochou povodia** pre miesta odberu vody určenej na ľudskú spotrebu **vymedzená časť vodného útvaru prislúchajúca miestu tvorby a akumulácie zdrojov podzemnej vody.**
- „Plocha povodia“, v angl. „catchment area“ pri podzemnej vode nevyjadruje dvojrozmernú plochu ako pri povrchovej vode, ale sa jedná o trojrozmernú štruktúru.

PLOCHY POVODIA – PRE MANAŽMENT RIZÍK

- **Manažment rizík** v plochách povodia pre miesta odberu vody určenej na ľudskú spotrebu je systematický proces, ktorý pozostáva :
  - ✓ z analýzy rizík, ktorá identifikuje pravdepodobnosť výskytu a závažnosť nežiaducich následkov nebezpečných udalostí,
  - ✓ z posúdenia a vyhodnotenia rizík, ktorým sa určuje miera rizík,
  - ✓ a vypracovanie opatrení na ich zmiernenie alebo odstránenie, a riadenia rizík ktorým sa prijímajú, zavádzajú a kontrolujú opatrenia na zmiernenie alebo odstránenie neprijateľných rizík

VODÁRENSKÝ ZDROJ

- MIESTO ODBERU PITNEJ VODY

- Manažment rizík a teda aj plochy povodia sa vzťahujú len na vodárenské zdroje.
- Vodárenským zdrojom je miesto v útvare podzemnej / povrchovej vody, z ktorého je voda odoberaná v pôvodnom stave alebo po jej úprave a využívaná na zásobovanie pitnou vodou, alebo umožňujúce odber vôd na takýto účel, z ktorého **priemerný denný odber/priemerná denná produkcia je najmenej 10 m³ vody alebo zásobuje viac ako 50 osôb.**

PLOCHY POVODIA - CIEĽ

- Predchádzať identifikovaným rizikám alebo ich kontrola.
- Zabezpečenie preventívnych opatrení - znečisťovatelia v spolupráci s dodávateľmi pitnej vody a ďalšími príslušnými zainteresovanými stranami prijímú preventívne alebo zmierňujúce opatrenia v súlade s ustanoveniami tohto zákona.
- **Ak sa látka alebo zlúčenina zahrnutá v zozname sledovaných látok alebo zlúčenín zistí v koncentráciách presahujúcich odporúčané hodnoty** ustanovené v zozname sledovaných látok alebo zlúčenín, **prijmú sa preventívne opatrenia alebo zmierňujúce opatrenia alebo sa zavedie primerané monitorovanie v plochách povodia pre miesta odberu vody na ľudskú spotrebu, alebo v surovej vode.**

ZÁVER

Ochranné pásmo – ochrana množstva a kvality	Plocha povodia – predchádzanie rizika
§ 32 Zákona o vodách	§ 7a Zákona o vodách
Zabezpečenie ochrannej zóny – bez posudzovania zdrojov znečistenia	Manažment rizík – vrátane zdrojov znečistenia
Infiltračná oblasť alebo jej časť	Infiltračná a akumulačná oblasť
Sledovanie dopadov	Cielený monitoring pitnej vody na základe analýzy rizika
Nápravné opatrenia – úprava vody, prerušenie dodávky	Preventívne opatrenia – predchádzanie rizika
Pre vodárenské ale aj využiteľné zdroje alebo zdroje pitných vôd ostatné	Len pre vodárenské zdroje
Hydrogeologické posúdenie – rozhodnutie príslušného úradu štátnej vodnej správy	Metodika pre stanovenie plôch povodia (usmernenie?)

Gordon Mackay
www.mackayphotography.co.uk

Ďakujem za pozornosť

E-mail: Anna.Patschova@vuvh.sk